

ינואר 2023

הסכנה שבאישור לימודי תעודה במקצועות הבריאות

נייר עמדה של האגודה הישראלית של קלינאי התקשורת בישראל והחברה הישראלית לריפוי בעיסוק
(תמצית)

אנו החתומים מטה מייצגים אלפי קלינאי תקשורת ומרפאים בעיסוק בישראל.

אנו רואים חשיבות עליונה ושליחות חברתית בתחום עיסוקנו. נוכח תיקון החוק שהובא לפתחה של הכנסת ה-25, אנו חרדים לאיכות הטיפול של ילדינו ויקירנו. אסור לנו לאפשר חקיקה פוליטית ללא התייעצות עם גורמי המקצוע הרלוונטיים, ואנשי השטח, שתוביל לפגיעה ישירה בטיפול המקצועי ובעתיד הענף.

קלינאיות תקשורת ומרפאות בעיסוק (להלן: "מרב"ע, קל"ת") עוסקות בתחומים רבים ומגוונים, ומועסקות במגזר הציבורי, במגזר השלישי ובמגזר הפרטי. הן מטפלות בקשת גילאים מינקות ועד זקנה.

מרפאות בעיסוק עוסקות בקידום בריאות ואיכות חיים, באמצעות שיפור תפקוד לקוי (גופני ונפשי) והבאת המטופל לעצמאות תפקודית. מרחב העשייה כולל הערכה ואבחון, טיפול, שיקום, קידום בריאות, מניעה, הנגשה, ייעוץ והדרכה, מתן חוו"ד מקצועית ו/או משפטית ומחקר. במסגרת הטיפול נכללים פיתוח ושחזור מיומנויות מוטוריות, קוגניטיביות, חברתיות והתנהגותיות. התפתחות הילד, לקויות למידה, שיקום, גריאטריה, בריאות הנפש, עולם העבודה ועוד.

קלינאיות תקשורת עוסקות באבחון, טיפול ושיקום בכל צרכי מרחב התקשורת של האדם, מתוך ראייה שתקשורת, על כל גווניה היא המפתח ליצירת קשר והשתלבות האדם במשפחה, בסביבה ובחברה. תחומי טיפול הקל"ת כוללים דיבור, שמיעה, שיקום שמיעה, היגוי, שפה, אוטיזם, בליעה, קול, שטף דיבור, התפתחות הילד, תקשורת תומכת וחליפית ועוד. קלינאי התקשורת מלווים את הטיפול והשיקום של לקויות מולדות, התפתחותיות ונרכשות, מילדות ועד הגיל השלישי.

בחודש דצמבר 2022 הוגשה הצעת חוק **לתיקון חוק הסדרת העיסוק במקצועות הבריאות (תיקון – מתן תעודה במקצועות הבריאות לבעלי הכשרה מקצועית) (הוראת שעה), התשפ"ג-2022 (פ/1037/25) (להלן: "חוק מקצועות הבריאות")**. בניסוח הנוכחי של ההצעה, שהוגשה ע"י ח"כ מיכאל מלכיאלי וח"כ יוסף טייב מש"ס, מוצע לאפשר את פתיחת הענף לעיסוק גם למי שלא ירכשו השכלה אקדמית במסלולים המוכרים והיעודיים באוניברסיטאות ובמכללות המוכרות לצורך ההכשרה.

כיום במסלולי מקצועות הבריאות לומדים לימודים אקדמאיים מלאים של 3.5 שנות לימוד ו- 1000 שעות הכשרה מעשית תחת פיקוח והדרכה. לאחר שהם מתקיימת בחינה ממשלתית של משרד הבריאות, כתנאי לקבלת רישיון. הנמכת דרישות ההכשרה, ללימודי תעודה במסלול הכשרה מצומצם, יביא לפגיעה גם במטפלים אבל בעיקר באיכות השרות והמקצועיות למטפלות והמטופלים עצמם עד לכדי סכנת חיים.

יוזמי החוק הכניסו את ידם לענף ללא בחינת השטח ואפיון האתגרים העומדים בפתחנו מידי יום, על חשבון בריאותם והתפתחותם של הילדים (והמבוגרים) הזקוקים לטיפול במקצועות אלו.

יודגש כי מקצועות הבריאות דורשים הבנה משמעותית בביולוגיה, מדעי המוח, נפש האדם, קוגניציה, פיזיולוגיה, אנטומיה, פסיכולוגיה, מוטוריקה ועוד. הפיכת מקצוע קריטי זה למקצוע לא אקדמי היא זילות של איכות הטיפול ופגיעה ישירה בציבור.

העמותות המקצועיות והמטפלות עוקבות בדאגה אחר מגמות החקיקה הפוגענית הזו.

חשוב לנו להדגיש:

- א. בישראל מאות אלפי ילדים המטופלים ע"י מרפאות בעיסוק וקלינאיות תקשורת. בזכות הטיפול המקצועי, ילדים אלה יכולים לקיים את שגרת היום יום, כמו גם להתבגר ולהיות אזרחי המדינה בתפקוד מלא. **לעתיד הם הופכים להיות אזרחים יצרניים ומשלמי מיסים, ולא נשענים על קצבאות נכות.**
- ב. בכדי שבריאות הילדים לא תיפגע, זקוקים הילדים לטיפול של אנשי מקצוע שלמדו במוסדות אקדמיים מוכרים, מוסדרים ומפוקחים, ועברו הכשרה מעשית ונבחנו במבחן ההסמכה ע"י הרגולטור.
- ג. כפי שלא היינו רוצים שרופאים, אחיות, ואף עורכות דין, כלכלנים ועוד בעלי מקצועות יגויסו משורות הסמינרים ללא תואר והסמכה ראויים, כך גם איננו רוצים זאת עבור מקצועות הבריאות.
- ד. אדרבה, אם מבקשות נשים מהמגזר החרדי ללמוד מקצועות בריאות אלו, הרי עומדים לרשותן מגוון מסלולים במסגרת המבח"ר (מכללת בני ברק החרדית), ומסלולים יעודיים לסטו' חרדיות בכמה מוסדות אקדמיים מובילים ומפוקחי המל"ג, המותאמים במיוחד לאמונתן ואורח החיים שלהן.
- ה. ההנחה המובלעת בבסיס החוק, **שילדי המגזר החרדי הזקוקים לטיפול בריאות אמורים להסתפק באנשי מקצוע בעלי הכשרה חלקית היא איומה, מפלה ומסכנת את בריאותם ותפקודם.**
- ו. לימודי תעודה במקצועות הבריאות אינם מקובלים בעולם. ישראל חברה בארגונים בינלאומיים, לרבות OECD, ואחרים, ובכך למעשה מצהירה שהיא מאמצת אמות מידה בינלאומיות מקובלות.

האגודה הישראלית של קלינאי התקשורת והחברה הישראלית לריפוי בעיסוק קוראות להסרת הצעת חוק מסדר היום הציבורי, ולא לשוב ולהעלותה בעתיד.

בכבוד רב,

ד"ר אסנת סגל, יו"רית

בכבוד רב,

ד"ר ענת אלבז, יו"רית במשותף

טלי בר משה, סיו"רית

רביטל גל, יו"רית במשותף

האגודה הישראלית של קלינאי התקשורת

החברה הישראלית לריפוי בעיסוק